

Εθνικό Αρχείο των Κρήτων
Πόλημα Γ.Α.Σ. Ξάνθη

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης / Democritus University of Thrace
Σχολή Κλασικών & Ανθρωπιστικών Σπουδών / School of Classics & Humanities
Δήμος Αλεξανδρούπολης / Municipality of Alexandroupolis

Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο
**Η ελληνoturκική ανταλλαγή
πληθυσμών στην τέχνη (1923-2023)**

International Scientific Conference
**The Greek-Turkish population
exchange in Art (1923-2023)**

17 • 18 • 19 Νοεμβρίου / November 2023
Αλεξανδρούπολη, Νομαρχείο / Alexandroupolis, "Nomarcheio" Cultural Center

Πρόγραμμα / Program

Οργανωτική Επιτροπή / Organizing Committee

Πρόεδρος / Chair

Μ. Γ. Βαρβούνος

Κοσμήτορας Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών Δ.Π.Θ.

Γραμματέας / Coordinator

Θανάσης Β. Κούγκουλος

Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.

Μέλη / Members

Γεώργιος Τσιγάρης

Πρόεδρος Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.

Γρηγόριος Παπαγιάννης

Πρόεδρος Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ.

Ηλίας Πετρόπουλος

Πρόεδρος Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξεινίων Χωρών Δ.Π.Θ.

Κυριάκος Σγουρόπουλος

Ε.Δι.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.

Επιστημονική Επιτροπή / Scientific Committee

Πρόεδρος / Chair

Μ. Γ. Βαρβούνος

Κοσμήτορας Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών Δ.Π.Θ.

Γραμματέας / Coordinator

Θανάσης Β. Κούγκουλος

Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.

Μέλη / Members

Κωνσταντίνος Δανόπουλος

Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ.

Damla Demirözü

Καθηγήτρια Τμήματος Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας
Πανεπιστημίου İstanbul

Βασιλική Κράββα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.

Αικατερίνη Μάρκου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.

Χριστίνα Μάρκου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών Δ.Π.Θ.

Νικόλαος Μαυρέλος

Καθηγητής Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ.

Νάντια Μαχά

Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.

Χαρίλαος Μιχαλόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ.

Άγγελος Παλκίδης

Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.

Γεώργιος Σαλακίδης

Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών Δ.Π.Θ.

Şehnaz Şimşek Şişmanoğlu

Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Kadir Has, İstanbul.

Γεώργιος Τσιγάρας

Καθηγητής Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ **17**
Νοεμβρίου 2023
Friday, 17 November 2023

Αίθουσα «Αλέξανδρος Κρήτης»
“Alexandros Kritis” Conference Hall

09.00-09.30 Εγγραφή / Registration

1^η Συνεδρία / Session I

Παιδική Λογοτεχνία και Νεοελληνική Πεζογραφία I
Children's Literature and Modern Greek Prose Fiction I

Προεδρείο / Session Chairs

Ρόζη-Τριανταφυλλιά Αγγελάκη – Μαρία Ακριτίδου

09.30-09.45 **Εμμανουέλα-Γεωργία Κοκορόγιαννη**, *Αναπαραστάσεις της ανταλλαγής των πληθυσμών του 1923 στο νεοελληνικό παιδικό βιβλίο*

09.45-10.00 **Μάνος Δαμασκηνός**, *Η ανταλλαγή των πληθυσμών μέσα από την παιδική λογοτεχνία: η περίπτωση του παραμυθιού Η υπόσχεση της Anna Κοποτός*

10.00-10.15 **Ανδρέας Πράσιнос**, *Η ελληνοτουρκική ανταλλαγή πληθυσμών μέσα από περιπτώσεις Ελλήνων λογοτεχνών*

10.15-10.30 **Μαγδαληνή Πατσαβούρα-Χαρτζανιώτη**, *Από την ευτοπία στη δυστοπία. Η εγκατάσταση των προσφύγων από τη Φώκαια της Μικράς Ασίας στην Ανάβυσσο στη Γαλήνη του Ηλία Βενέζη*

10.30-10.45 **Κωνσταντίνα-Αϊσέ Γιλμάζ**, *Η πρόσληψη της ανταλλαγής πληθυσμών του 1922 μέσα από τη σύγχρονη διηγηματογραφία*

10.45-11.15 **Συζήτηση / Discussion**

11.15-11.45 **Διάλειμμα / Coffee Break**

2^η Συνεδρία / Session II

Τουρκική Πεζογραφία I / Turkish Prose Fiction I

Προεδρείο / Session Chairs

Börte Sagaster – Şehnaz Şişmanoğlu Şimşek

11.45-12.00 **Γαμζιέ Χατίπ**, *Η ελληνοτουρκική ανταλλαγή και οι Ρωμιοί της Κωνσταντινούπολης στο μυθιστόρημα Aşkın Samatyaşı Selanik'te Kaldı του Sergun Açar*

- 12.00-12.15 **Αλεξάνδρα Μαρίνα Δαπουδάνη**, *Ο ξεριζωμός των Ελλήνων από την πόλη Χονάζ (Honaz) της Μικράς Ασίας κατά το 1923 και η επίδραση της ελληνοτουρκικής ανταλλαγής στο μυθιστόρημα Μία Προίκα Αμανάτι του Yalçın Kemal*
- 12.15-12.30 **Αναγνώστης Ευ. Παπακυπαρίσσης**, *Ενέχυρο επιστροφής: Λογοτεχνοποιημένο διαγενεακό βίωμα απ' τον καιρό της Ανταλλαγής*
- 12.30-12.45 **Özlem Atay**, *Ίχνη της ανταλλαγής των πληθυσμών σε έναν τόπο μνήμης. Το διήγημα «Τσιρκίντζε» του Sabahattin Ali*
- 12.45-13.00 **Ahmet Yikik**, *A Sociological Analysis of Canan Tan's Longing in terms of Population Change*
- 13.00-13.30 **Συζήτηση / Discussion**

Μεσημεριανός μπουφές / Lunch buffet

Επίσκεψη στο Εθνολογικό Μουσείο Θράκης – Αγγελική Γιαννακίδου
Visit to the Ethnological Museum of Thrace – Aggeliki Giannakidou

- 17.00-17.30 **Επίσημη έναρξη – Χαιρετισμοί / Opening Ceremony**
- **Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλως, Τραϊανουπόλεως και Σαμοθράκης κ. Άνθιμος / Metropolitan Anthimos of Alexandroupolis, Traianopolis, and Samothrace**
  - **Φώτιος Μάρης / Fotios Maris, Καθηγητής / Professor, Πρύτανης Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης / Rector, Democritus University of Thrace**
  - **Γιάννης Ζαμπούκης / Yiannis Zamproukis, Δήμαρχος Αλεξανδρούπολης / Mayor of Alexandroupolis**
  - **Θεόδωρος Βουρδόλης / Theodoros Vourdolis, Αντιδήμαρχος Πολιτισμού, Αθλητισμού, Εθελοντισμού, Παιδείας και Νέας Γενιάς Αλεξανδρούπολης / Deputy Mayor of Alexandroupolis**
  - **Δημήτριος Πέτροβιτς / Dimitrios Petrovits, Αντιπεριφερειάρχης Έβρου / Deputy Regional Director of Evros**
- 17.30-18.00 **Προσφώνηση από τον Πρόεδρο της Επιστημονικής και Οργανωτικής Επιτροπής / Welcome by the Chairman of the Conference**
- **Μ. Γ. Βαρβούνης / M. G. Varvounis, Καθηγητής / Professor, Κοσμήτορας Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών Δ.Π.Θ. / Dean, School of Classics & Humanities, Democritus University of Thrace**
- 18.00-18.15 **Διάλειμμα / Coffee Break**

3^η Συνεδρία / Session III

Λαογραφία, Κοινωνική Ανθρωπολογία και Μουσεία
Folklore, Social Anthropology and Museums

Προεδρείο / Session Chairs

Damla Demirözü – Αικατερίνη Μάρκου

- 18.15-18.30 **Μ. Γ. Βαρβούνης**, *Η «δεύτερη ζωή» των τελετουργιών: αναβιώσεις εθίμων σε ανταλλάξιμους ελληνορθόδοξους πληθυσμούς*
- 18.30-18.45 **Ζωή Ν. Μάργαρη**, *«Τι σε μέλει εσένανε από πού είμαι εγώ;» Κοινωνικές αναπαραστάσεις, επιτελεστικές τέχνες, μουσικές και χοροί των προσφύγων*
- 18.45-19.00 **Χρυσούλα Αναγνωστοπούλου**, *«Δύο φορές ξένοι». Όψεις της ελληνοτουρκικής ανταλλαγής πληθυσμών στα μουσεία των δύο χωρών*
- 19.00-19.15 **Elçin Macar**, *The political context of Population Exchange Museums in Turkey*
- 19.15-19.45 **Συζήτηση / Discussion**
- 19.45-20.15 **Διάλειμμα / Coffee Break**

4^η Συνεδρία / Session IV

Φορητές εικόνες και ιερά κειμήλια από την Ανατολική Θράκη
Icons and Relics from Eastern Thrace

Προεδρείο / Session Chairs

Άγγελος Παλκίδης – Ζωή Ν. Μάργαρη

- 20.15-20.30 **Ιωάννης Τσιουρής**, *Φορητές εικόνες από τους Επιβάτες και το Ξάστερο της Ανατολικής Θράκης. Τάσεις της ορθόδοξης ζωγραφικής στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα στην περιοχή της Σηλυβρίας*
- 20.30-20.45 **Αικατερίνη Κάλτσου – Ιωάννης Μ. Περράκης**, *Εικόνες από τον Μαΐστρο της Αίνου στην Αλεξανδρούπολη*
- 20.45-21.00 **Δημήτριος Κουντουράκης**, *Οι αφιερωματικές επιγραφές και οι αφιερωτές των προσφυγικών κειμηλίων του Εκκλησιαστικού Μουσείου Αλεξανδρουπόλεως*
- 21.00-21.30 **Συζήτηση / Discussion**

ΣΑΒΒΑΤΟ **18**
Νοεμβρίου **2023**
Saturday, 18 November 2023

Αίθουσα «Αλέξανδρος Κρήτης»
“Alexandros Kritis” Conference Hall

5^η Συνεδρία / Session V

Νεοελληνική Πεζογραφία II / Modern Greek Prose Fiction II

Προεδρείο / Session Chairs

Γιώργος Σαλακίδης – Σταύρος Θ. Ανεσιτίδης

- 09.30-09.45 **Μαρία Μαργαρίτη**, *Η Ανταλλαγή των πληθυσμών του 1923 στη λογοτεχνία του Ηλία Βενέζη*
- 09.45-10.00 **Lara Unuk**, *Between Horror and Nostalgia: the Witnessing of Elias Venezis*
- 10.00-10.15 **Μαρία Ακριτίδου**, «διώξαμε ανθρώπους του τόπου μας και μας ήρθαν ξένα συνήθια»: ξαναδιαβάζοντας το Χρονικό μιας πολιτείας του Π. Πρεβελάκη ως λογοτεχνία της Ανταλλαγής
- 10.15-10.30 **Mehmet Akif Yildirim**, *Η προσφυγιά και η μετανάστευση στο έργο του Πέτρου Αφθονιάτη*
- 10.30-10.45 **Suat Baran**, *Πώς αρχίζει η φυγή των Ελλήνων από την Κιουτάχεια; Ένας συναισθηματικός οδοιπόρος από τη Μικρασιατική Καταστροφή*
- 10.45-11.15 **Συζήτηση / Discussion**
- 11.15-11.45 **Διάλειμμα / Coffee Break**

6^η Συνεδρία / Session VI

Τουρκική Πεζογραφία II / Turkish Prose Fiction II

Προεδρείο / Session Chairs

Θανάσης Β. Κούγκουλος – Ahmet Yirik

- 11.45-12.00 **Νατάσα Λαιμού**, *Οι πρόσφυγες στην τουρκική λογοτεχνία ή αυτοί που έμειναν έξω από τη σκηνή*
- 12.00-12.15 **Γιώργος Σαλακίδης**, *Η Ανταλλαγή Πληθυσμών / Mübadele ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία στο έργο του Yaşar Kemal, Bir Ada Hikâyesi*
- 12.15-12.30 **Börte Sagaster**, *Ανταλλαγή πληθυσμών στα έργα των Yılmaz Karakoyunlu και Ahmet Yorulmaz: μια σύγκριση*

- 12.30-12.45 **İbrahim Kelağa Ahmet**, *Η εκατέρωθεν αφήγηση της ανταλλαγής στο μυθιστόρημα του Akin Üner Ξυπόλτος στ' αγκάθια – Ανταλλαγή (Çalı Harmanı – Mübadele)*
- 12.45-13.00 **Şehnaz Şişmanoğlu Şimşek**, *Once Upon a Time in Anatolia: Literary Heritage of Anatolian Orthodox Christians*
- 13.00-13.30 **Συζήτηση / Discussion**

Μεσημεριανός μπουφές / Lunch buffet

Επίσκεψη στο Εκκλησιαστικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης
Visit to the Ecclesiastical Museum of Alexandroupolis

7^η Συνεδρία / Session VII

Σύγκριση ελληνικής και τουρκικής λογοτεχνίας

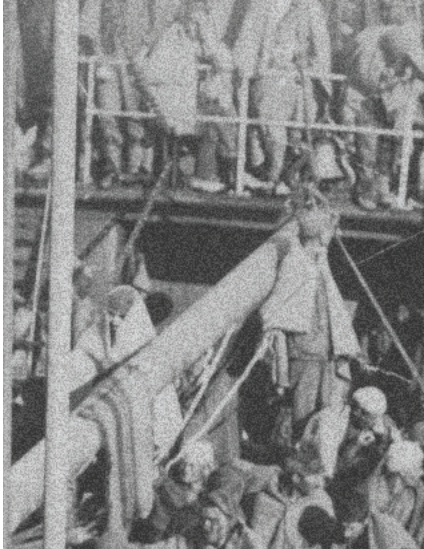
Comparison between Modern Greek and Turkish Literature

Προεδρείο / Session Chairs

Elçin Macar – Νάντια Μαχά

- 17.00-17.15 **Μαρία Σιακαλλή**, *Το κοινό παρελθόν στο ελληνικό και στο τουρκικό μυθιστόρημα με θέμα την ανταλλαγή των πληθυσμών*
- 17.15-17.30 **Παναγιώτης Κοντόλαιμος**, *Αναζητώντας τη γαλήνη. Η ζωή μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών μέσα από τα έργα Γαλήνη του Ηλία Βενέζη και Huzur του Ahmet Hamdi Tanpınar*
- 17.30-17.45 **Damla Demirözü**, *Από τον ξεριζωμό στην αναζήτηση: το 1922 και οι αφηγήσεις του*
- 17.45-18.00 **Σταύρος Θ. Ανεστίδης**, *Προσδοκίες και απογοητεύσεις των ξεριζωμένων της Ανταλλαγής. Μνείες στο έργο της Τατιάνας Σταύρου και του Sabahattin Ali*
- 18.00-18.15 **Θανάσης Β. Κούγκουλος**, *Αριστερά και μυθοπλασία της ανταλλαγής των πληθυσμών στη δεκαετία του 1940: Μενέλαος Λουντέμης – Sabahattin Ali*
- 18.15-18.45 **Συζήτηση / Discussion**
- 18.45-19.15 **Διάλειμμα / Coffee Break**

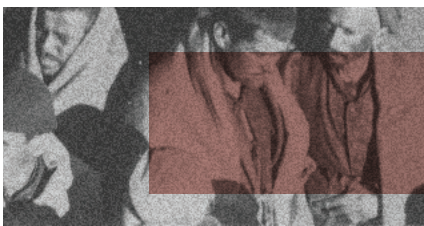
8^η Συνεδρία / Session VIII

Graphic Novel, Φωτογραφία και Κινηματογράφος
Graphic Novel, Photography and Cinema

Προεδρείο / Session Chairs

İbrahim Kelağa Ahmet – Νατάσα Λαιμού

- 19.15-19.30 **Ρόζη-Τριανταφυλλιά Αγγελάκη, 1923, crossover λογοτεχνία και ακτινοβόλος ανάγνωση. Αναπτύσσοντας την κοινωνιολογική φαντασία μέσα από τα graphic novels**
- 19.30-19.45 **Άγγελος Παλκίδης, Το μικρασιατικό τραύμα στη σύγχρονη εικονογραφημένη μυθοπλασία: το graphic novel Αϊβαλί του Solour υπό το εννοιολογικό πρίσμα της Διδακτικής της Ιστορίας**
- 19.45-20.00 **Σταυρούλα Σωτηροπούλου, Φωτογραφικές, λογοτεχνικές και κινηματογραφικές εικόνες της Ανταλλαγής: μία διακαλλιτεχνική προσέγγιση της ανταλλαγής των πληθυσμών**
- 20.00-20.15 **Αφροδίτη Καϊράκη, Μαγική πόλις, Συνοικία το όνειρο: οι προσφυγικές συνοικίες στον αντίποδα της «εξιδανικευμένης» πόλης της εγχώριας κινηματογραφικής βιομηχανίας**
- 20.15-20.30 **Can Adiloğlu, My film project Exchange [Değiş Tokus]**
- 20.30-21.00 **Συζήτηση / Discussion**

ΚΥΡΙΑΚΗ 19
Νοεμβρίου 2023
Sunday, 19 November 2023

Αίθουσα «Αλέξανδρος Κρήτης»
“Alexandros Kritis” Conference Hall

9^η Συνεδρία / Session IX

Ταυτότητα και Μνήμη (Λογοτεχνία, Χορός, Ζωγραφική, Μουσική, Μνημεία)
Identity and Memory (Literature, Dancing, Painting, Music, Monuments)

Προεδρείο / Session Chairs

Βασιλική Κράββα – Μυροφόρα Ευσταθιάδου

- 09.30-09.45 **Ολυμπία Γ. Αντωνιάδου**, *Η ελληνοτουρκική ανταλλαγή πληθυσμών σε λογοτεχνικά κείμενα Ελλήνων και Τούρκων συγγραφέων: ταυτοτικά στερεότυπα και αντικατοπτρισμοί ετερότητας*
- 09.45-10.00 **Χρήστος Κ. Τσανασιίδης**, *Ο πυρρίκιος χορός στον διαγωνισμό τραγουδιού της Eurovision ως κοινός πολιτισμικός τόπος της Ελλάδας και της Τουρκίας*
- 10.00-10.15 **Γεώργιος Ναθαναήλ**, *Ο Παράδεισος του Giles Milton δεν χάθηκε: απεικονίζεται – δημιουργεί – διαφυλάσσεται*
- 10.15-10.30 **Αικατερίνη Μάρκου**, *Η μνημοποιητική της προσφυγιάς και της υποχρεωτικής ανταλλαγής των πληθυσμών (1922/23-2023): γλυπτικά μνημεία και αγάλματα*
- 10.30-11.00 **Συζήτηση / Discussion**
- 11.00-11.30 **Διάλειμμα / Coffee Break**

10^η Συνεδρία / Session X

Μουσεία και Εκθέσεις της Ανταλλαγής
Population Exchange Museums and Exhibitions

Προεδρείο / Session Chairs

Μ. Γ. Βαρβούνης – Ιωάννης Τσιουρής

- 11.30-11.45 **Μυροφόρα Ευσταθιάδου**, *«Η μάκενα τη Αθηνάς και τη χαμαιλέτες τ' ανοιγάρ'». Οι αφηγήσεις οικογενειακών προσφυγικών κειμηλίων ως υλικά τεκμήρια μνήμης*
- 11.45-12.00 **Βασιλική Κράββα**, *Τα σώματα θυμούνται το παρελθόν και ιστορούν το παρόν: Αφηγήσεις προσφυγιάς μέσα από τον φακό του σκηνοθέτη και τον λόγο του ιστορικού*

- 12.00-12.15 **Βάιος Φ. Καμινιώτης**, *Γι' αυτούς που φεύγουν κι αυτούς που μένουν. Το Εθνολογικό Μουσείο Θράκης ως τόπος μνήμης*
- 12.15-12.30 **Θεοπίστη Ελένη Πασχαλάκη**, *Προσφυγική τέχνη στο Λαογραφικό Μουσείο των Νέων Μουδανιών*
- 12.30-12.45 **Νάντια Μαχά**, *Η διαχείριση και αξιοποίηση των προσφυγικών κειμηλίων (1930-2023). Αφηγηματικές πρακτικές της διαχείρισης της υλικότητάς τους από τα εθνικά μουσεία*
- 12.45-13.15 **Συζήτηση / Discussion**
- 13.15-13.30 **Μ. Γ. Βαρβούνης – Θανάσης Β. Κούγκουλος**, **Κλείσιμο Συνεδρίου / Concluding Remarks and Closing of the Conference**

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ
δράσεις κατά τη διάρκεια
του Συνεδρίου
Parallel Events during
the Conference

Αίθουσα «Αρμονία»
"Armonia" Conference Hall

- ▶ Προβολή ελληνικών και τουρκικών ταινιών μυθοπλασίας και ντοκιμαντέρ για την Ανταλλαγή των πληθυσμών
Greek and Turkish Fiction Films and Documentaries which deal with the Exchange of Populations between Turkey and Greece

Φουαγιέ Νομαρχείου
"Nomarcheio" Foyer Gallery

- ▶ Δύο εκθέσεις / Two Exhibitions
Πρόσφυγες 1922-1923: αρχειακά τεκμήρια από τις συλλογές των Γενικών Αρχείων του Κράτους – Ν. Έβρου / Refugees 1922-1923: archival evidence from the collections of the General State Archives (Greece) – Prefecture of Evros
Εμείς ως «Άλλος»: μια εικαστική αναπαράσταση της Ανταλλαγής των πληθυσμών / We as "Other": a visual representation of the Exchange of Populations*

Επιμέλεια: Συμεών Χατζηλίδης
Curator: Simeon Chatzilidis

*Περιλαμβάνει πορτρέτα του Απόστολου Ιτακούδη και μία εγκατάσταση με εικαστικό αρχειακό υλικό της Art Traces / Includes portraits of Apostolos Itskoudis and visual archival material by Art Traces

Βιβλίο Περιλήψεων και
Κατάλογος Συνέδρων
Book of Abstracts and
List of Participants

Συνδιοργάνωση-Στήριξη
Co-organized and Supported by

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ
2014-2020

Europe Direct
Ανατ. Μακεδονίας & Θράκης
Δημοκρεια Πανεπιστημιο Θράκης